

7/11891
64.119

T.C.
ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 64272063-610-26759
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-11891)

GÜNLÜDÜR
04 Ekim 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 27.02.2017 tarihli ve 43452547-120.07-85432 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Murat BAKAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/11891 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-11891 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Sorular 1, 2, 3:

“Elektrik Piyasası Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” 05.06.2016 tarihinde TBMM Genel Kurulu’nda kabul edildi ve yasalaştı.

Yasa ile getirilen düzenlemeler şu şekilde özetlenebilir:

- Kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi kullanım bedeli, dağıtım bedeli faturalarda yer alacak ve vatandaşa yansıtılacak.
- Bu tutarlar Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ve dağıtım şirketleri tarafından serbestçe belirlenebilecek ve tüketiciye yansıtılacak.
- Dağıtım şirketinin kayıp kaçak kaybının faturası vatandaşa yüklenmeye devam edecek.
- Vatandaş kayıp-kaçak için değil, sadece tarifenin yüksek olması şikâyetiyle dava açabilecek.
- Dava açılmayacağı için vatandaşlardan bugüne kadar kayıp kaçak adı altında alınan toplam 33 milyar lira da geri ödenmeyecek. Kayıp kaçak bedelleri yine faturaya yansımaya devam edecek.
- Yasa yürürlüğe girdikten sonra yatırım harcamaları abonelere “dağıtım tarifesi” adı altında yeni bir kalemlerle fatura edilmeye başlayacak.

Kayıp kaçak miktarı, dağıtım sistemine giren enerji ile dağıtım sisteminde tüketicilere verilen enerji miktarı arasındaki farktır. Dağıtım ve iletimde kaybedilen miktarın yanı sıra, usulsüz elektrik kullanımı kapsamında tüketimin doğru tespit edilmesini engellemek sureti ile eksik ve hatalı ölçüm ve/veya hiç ölçüm yapılmadan elektrik tüketilmesi de bu kaleme dâhildir.

Buradaki en önemli konu, yargı kararları ile kayıp kaçak elektriğin faturalara yansıtılmasının anayasaya aykırı olmasıdır.

Bu konuya dair en somut örnek, 2012 yılında bir tüketicinin kayıp kaçak elektriğin bedelinin kendi faturasına yansıtılmasına karşı tüketici hakları hakem heyetine başvurmuş olması ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’na uzanan uzun bir yargılama süreci sonunda kayıp kaçak bedelinin tüketicilere yansıtılmasının adaletli bir uygulama olmadığına karar verilmiştir.

Yargıtay vermiş olduğu bu kararda, kayıp kaçak bedelinin kurallara uyan abonelerden tahsili yoluna gidilmesini hukuk devleti ilkesine aykırı bulmuş ve adaletli olmadığına karar vermiştir. Kararda, EPDK’nın elektrik piyasasındaki fiyatlandırma faaliyetinden sorumlu olduğunun altı çizilmiştir.

Yargıtay, kayıp kaçak bedelini, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında tartışmış; bu bedelin, idarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlediği bir kalemin dışında, elektrik satın alan tüketici ile perakende satış yapan dağıtım şirketi arasındaki sözleşmesel ilişkinin bir sonucu olduğunu vurgulamıştır. Bu nedenle faturalarda yer alan ve tüketici ile müzakere edilmeden sözleşmeye dâhil edilen ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde dürüstlük kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan tüm bedeller, haksız şart olarak değerlendirilmelidir. Hukuk Genel Kurulu kararına rağmen, kayıp kaçak bedelinin faturalara yansıtılması uygulaması karşımıza “yasal” değişiklik olarak getirilmiştir. Burada amaçlanan aslında, kayıp kaçak elektriğin tüketicilere fatura edilmesinde “yasal güvence” oluşturarak, bu bedelin tüketiciye yüklenmesinin meşrulaştırılmak istenmesidir. Bu adaletsizlik sadece mevzuata aykırılık değil, anayasal olarak da hukuka aykırılık gerekçesidir. Bu demek oluyor ki, EPDK’ya anayasal olarak da verilemeyecek bir yetkiyi veren son kanun değişikliği anayasaya aykırı olarak kabul edilmelidir.

Kayıp kaçak elektrik ile ilgili bir diğer konu da son 5 yılda kayıp kaçak hedeflerinin bir türlü tutturulamamış olmasıdır. Elektriğin dağıtımında yer alan dağıtım şirketleri ve Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) belirli aralıklarla kayıp kaçak oranlarının azaltılması amacıyla hedef değerler belirlerler. Bu hedeflere ulaşılması için görevli kurumlar, EPDK ile TEDAŞ’tır. Bu iki kurum, kayıp kaçak hedef oranlarının belirlenmesi, hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli çalışmaları, denetimleri yapmakla yükümlüdür.

Hedeflerin gerçekleşme oranlarına baktığımızda ise pek de iç açıcı bir tablo yoktur. 2011-2015 yıllarında hedefler gerçekleştirilememiş ve ciddi sapmalar meydana gelmiştir. 2011 yılında TEDAŞ kayıp kaçak hedefini yüzde 15 olarak belirlemiş ancak gerçekleşen yüzde 18 olmuştur. 2012'de Türkiye ortalaması kayıp kaçak hedefi yüzde 13,5 iken, gerçekleşme oranı yine yüzde 18 olmuştur. 2013'te revize edilen hedeflere rağmen, hedefler yine tutturulamamış, kayıp kaçak oranı yüzde 18 olarak kalmıştır.

EPDK'nın 2015-2019 eylem planına göre, 2015'ten itibaren her yıl yüzde 1'lik azaltım ile 2019 yılında kayıp kaçığın yüzde 10'a kadar indirilmesi hedeflenmektedir. Ancak planda bunun için hangi yatırımların yapılacağına ilişkin bir bilgi bulunmamaktadır.

Bu bağlamda;

- Kayıp kaçak bedeli piyasa faaliyeti olarak mı değerlendirilmektedir?
- Kayıp kaçak elektrik bir piyasa faaliyeti kabul ediliyorsa, bu kalemi ödemekle yükümlü neden tüketicidir?
- Elektrik alım-satımının sözleşmesel bir ilişki niteliğini kazandığı yeni piyasa koşullarında tüketicinin onaylamadığı bir kalemin faturalandırılmasının hukuki gerekçesi nedir? Üstelik 2016 başı itibarıyla kayıp kaçak bedelinin faturada ayrıca belirtilmeksizin, "dağıtım bedeli" içinde gösterilmesi şeffaflık ilkesine ne kadar uygundur?

Cevaplar 1, 2, 3:

Kayıp-kaçak bedeli Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından 6446 ve 4628 sayılı Kanun'un verdiği yetki çerçevesinde belirlenmekte olan perakende elektrik satış tarifeleri ile düzenlenmekte olup söz konusu bu bedel, elektriğin üretimden tüketime doğru akışında oluşan teknik ve teknik olmayan kayba ilişkin maliyet karşılığında alınan bir bedeldir. Kayıp kaçak bedeli piyasa faaliyeti olan dağıtım faaliyetinin yürütülmesi aşamasında oluşan bir maliyet kalemidir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (Kurul) tarafından onaylanan tarife tabloları içerisinde yer alan bedellerin ilgili şirketlerce tahsili ve söz konusu bedellerin tüketiciler/tedarikçiler tarafından ödenmesi yasal birer zorunluluktur.

Elektrik tarifeleri uygulanmaya başladığından beri, kayıp-kaçak bedelleri 01/09/2006 tarihine kadar aktif enerji bedeline yansıtılmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından 01/09/2006 tarihinde yapılan bir düzenleme ile geçmişten beri süregelen kayıp-kaçak bedeli yine perakende tarifesinde yer almaya devam etmiş, ancak ayrı bir kalem olarak gösterilmiştir. 01/01/2016 tarihinde yürürlüğe giren düzenleme ile tarifelerde bir değişiklik yapılmadan geçmişten beri tarifeyi oluşturan; dağıtım bedeli, iletim bedeli, kayıp-kaçak bedeli ve sayaç okuma bedeli kalemleri dağıtım tarifesi adı altında toplanmıştır.

Kanunun 17 nci maddesinde kayıp kaçak maliyetinin dağıtım tarifesinin bir unsuru olduğu ve Kurul onaylı tarifelerin hüküm ve şartlarının tarifelere tabi olan kişileri bağladığı açıkça ifade edilmiştir. Mevzuat kapsamında ancak serbest tüketici niteliğini haiz tüketicilerle tedarik şirketleri arasında ikili anlaşma imzalanması sureti ile belirlenen aktif enerji bedeli düzenlemeye tabi değildir. Bunun dışındaki diğer bedeller üzerinde böyle bir imkân mevcut değildir.

Soru 4:

- EPDK hiçbir yıl hedeflerini gerçekleştirilememiş bir kurum olarak, 2015-2019 eylem planını revize etmeyi planlamakta mıdır? Bu konudaki denetimlerini ve çalışmalarını özenli yapıp yapmadığını "şeffaflık ilkesi" içerisinde kamuoyuyla paylaşacak mıdır?

Cevap 4:

EPDK tarafından yürütülen çalışmalar 6446 sayılı Kanunda açıkça ifade edildiği gibi “elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanması” amacını gerçekleştirmeye yöneliktir. Bu kapsamda basın açıklaması, kurum internet adresinden bilgi paylaşımı, faaliyet raporları ve bilgi edinme başvuruları kanalı ile kamuoyunun bilgilendirilmesinin gerekli olduğu her durumda üzerine düşeni yapmakta ve şeffaflık ilkesine riayet ederek işlem tesis etmektedir.